

SILVERTONKRUIN GEMEENSKAPSKERK

Delf Dieper

Matteus 15:10-28 | Eksegetiese, historiese en teologiese verdieping

Van die rand na die tafel

Nagmaalsdiens | Sondag 16 Augustus 2026

Akademiese lidmaatstudie | Navorsing afgehandel 11 Augustus 2026

Skrifgetrou • Gereformeerde • Pastoraal bewus

Oriëntasie

Hierdie studie neem Matteus 15:21-28 as die kernperikoop en lees Matteus 15:10-20 as die noodsaaklike literêre raam. Die vrou se ontmoeting met Jesus volg onmiddellik op die vraag wat 'n mens werklik onrein maak. Dit beteken dat reinheid, hart, grens, brood, geloof en ontferming saam gehoor moet word.

KERNBOODSKAP: Jesus is Israel se Messias, maar sy ontferming is nie karig nie. Ware geloof ontvang sy genade sonder aanspraak, en sy genade begin reeds deur Israel na die nasies oorvloe.

Die studie onderskei drie vlakke van sekerheid. **Tekswaarneming** verwys na wat die verteller uitdruklik sê. **Eksegetiese gevolgtrekking** verwys na die waarskynlikste verklaring van die taal, struktuur en konteks. **Interpretatiewe voorstel** verwys na 'n verantwoordelike, maar betwisbare, teologiese of hermeneutiese afleiding. Hierdie onderskeid is veral belangrik wanneer Jesus se stilte en die beeld van die kinders se brood bespreek word.

Leeskaart

- Teksaftakening en literêre konteks
- Historiese en sosio-kulturele wêreld
- Griekse taal en vertaalnuanses
- Vers-vir-vers eksegeese
- Die moeilike vraag oor Jesus
- Teologiese en kanonieke beweging
- Gereformeerde en ander teologiese stemme
- Wat 'n mens maklik in hierdie teks miskyk
- Van die teks na die Nagmaal
- Kernsamevatting, besinningsvrae en bibliografie

1. Teksaftakening en literêre konteks

1.1 Die presiese perikoop

Matteus 15:21-28 vorm 'n selfstandige genesingsverhaal. Vers 21 open met 'n plekverskuiwing na die gebied van Tirus en Sidon. Vers 28 sluit af met Jesus se beoordeling van die vrou se geloof en die

onmiddellike genesing van haar dogter. Die verhaal het dus 'n duidelike begin, konflik, draaipunt en uitkoms.

Tog behoort die gedeelte nie los van 15:10-20 gelees te word nie. Die leesrooster se vorm, Matteus 15: (10-20), 21-28, is hermeneuties sinvol. In 15:10-20 leer Jesus dat wat uit die hart kom, 'n mens onrein maak. In 15:21-28 ontmoet Hy iemand wat deur etniese, godsdienstige en sosiale merkers maklik as 'n buitestander geklassifiseer sou word, maar wie se woorde geloof openbaar. Die twee tonele is nie identies nie, maar Matteus plaas hulle doelbewus langs mekaar.

Gevolgtrekking: Die preekfokus kan op 15:21-28 val, mits 15:10-20 as interpretatiewe sleutel behoue bly. Sonder die eerste toneel word die verhaal maklik net 'n les oor volharding. Met die eerste toneel word dit ook 'n ondersoek na die hart, mensgemaakte grense en die herkenning van geloof.

1.2 Wat gebeur voor en ná die teks?

Gedeelte	Gebeurtenis en betekenis
Matteus 14:13-21	Wat gebeur: Jesus voed meer as vyfduisend mense; twaalf mandjies bly oor. Waarom dit saak maak: Die broodmotief begin met oorgloed, nie skaarste nie.
Matteus 14:22-33	Wat gebeur: Die dissipels sukkel om te vertrou; Petrus word as kleingelowig aangespreek. Waarom dit saak maak: Die dissipels se klein geloof vorm 'n kontras met die vrou se groot geloof.
Matteus 14:34-36	Wat gebeur: Mense word in Gennesaret genees. Waarom dit saak maak: Jesus se genesende mag word wyd bekend.
Matteus 15:1-20	Wat gebeur: 'n Konflik oor tradisie, reinheid en die hart. Waarom dit saak maak: Uiterlike grensmerkers word ondergeskik aan die morele werklikheid van die hart.
Matteus 15:21-28	Wat gebeur: 'n Kanaänitiese vrou pleit vir haar dogter. Waarom dit saak maak: Die sogenaamde buitestander word 'n voorbeeld van geloof.
Matteus 15:29-31	Wat gebeur: Groot skares word genees en verheerlik die God van Israel. Waarom dit saak maak: Die God van Israel ontvang lof in 'n toneel wat waarskynlik 'n sterk nie-Joodse kleur dra.
Matteus 15:32-39	Wat gebeur: Jesus voed meer as vierduisend mense; sewe mandjies bly oor. Waarom dit saak maak: Die verhaal van 'n krummel staan tussen twee verhale van oorgloedige brood.
Matteus 16:5-12	Wat gebeur: Die dissipels verstaan Jesus se verwysing na brood verkeerd. Waarom dit saak maak: Die insiders verstaan die brood stadig; die vrou verstaan die moontlikheid van genade vinnig.

Hierdie opeenvolging is nie noodwendig 'n streng chiasme nie. Dit is wel 'n digte netwerk van herhalings: brood, reinheid, genesing, verstaan, klein geloof en groot geloof. Die vrou se verhaal staan dus nie as 'n vreemde onderbreking in Matteus nie. Dit is 'n narratiewe spilpunt.

1.3 Plek binne Matteus se groter verhaal

Matteus stel Jesus van die eerste vers af voor as “Seun van Dawid” en Messias van Israel. Die evangelie bevat ’n besondere spanning. Jesus en die Twaalf se aardse sending fokus aanvanklik op Israel (10:5-6; 15:24), terwyl mense uit die nasies reeds tekens van geloof toon: die sterrekykers in hoofstuk 2, die Romeinse offisier in hoofstuk 8, en die Kanaänitiese vrou in hoofstuk 15. Ná die opstanding word die dissipels na “al die nasies” gestuur (28:18-20).

Die vrou se verhaal kanselleer dus nie Israel se plek nie. Dit wys vooruit hoe die seën van Israel se Messias na die nasies sal uitkring. Romeine 11:1-2a en 29-32, die epistellesing vir dieselfde Sondag, beskerm hierdie uitleg teen hoogmoed: God het Israel nie verwerp nie en God se gawes en roeping is onherroepelik.

1.4 Genre en narratiewe tegniek

Die perikoop is ’n genesingsverhaal met ’n uitgebreide dispuutgesprek. Die genesing self kry net ’n halwe vers. Die grootste deel van die verhaal bestaan uit taal, stilte, aanhou roep, ’n sendingstelling, ’n huishoudelike beeld en ’n skerp antwoord. Die verteller dwing die leser om nie net te vra of Jesus kan genees nie, maar wie sy sending verstaan en hoe geloof klink.

Matteus gebruik verskeie tegnieke:

- **Vertraging:** Jesus antwoord aanvanklik nie. Die stilte vertraag die verhaal en maak die spanning voelbaar.
- **Eskalاسie:** Die vrou ontmoet drie hindernisse: stilte, die prioriteit van Israel, en die beeld van kinders en hondjies.
- **Herhaling:** Sy spreek Jesus drie keer as “Here” aan (15:22, 25, 27).
- **Kontras:** Die dissipels wil die geraas beëindig; die vrou bly op ontferming fokus.
- **Direkte erkenning:** Eers in vers 28 spreek Jesus haar uitdruklik en waardierend aan: “Vrou, groot is jou geloof.”
- **Ironie:** ’n Naamlose buitestander verstaan iets van die Seun van Dawid en sy oorfloed wat die dissipels nog nie volledig begryp nie.

1.5 Interne struktuur van Matteus 15:21-28

Beweging en vers	Narratiewe funksie
Grensgebied 15:21	Jesus onttrek na die streek van Tirus en Sidon.
Eerste roep 15:22	Die vrou benoem Jesus, haar nood en haar versoek.
Stilte en ergernis 15:23	Jesus antwoord nie; die dissipels wil haar laat weggaan.
Sendingprioriteit 15:24	Jesus benoem sy sending na Israel se verlore skape.
Tweede roep 15:25	Die vrou kom nader, buig en bid: "Here, help my."
Die tafelbeeld 15:26	Kinders, brood en hondjies verwoord prioriteit en spanning.
Die teenantwoord 15:27	Sy aanvaar die beeld, maar ontdek binne die beeld ruimte vir genade.
Erkenning en genesing 15:28	Jesus noem haar geloof groot; die dogter word op afstand genees.

2. Historiese en sosio-kulturele konteks

2.1 Matteus se wêreld

Baie navorsers dateer Matteus in die laaste dekades van die eerste eeu, dikwels ongeveer 80-90 n.C., hoewel vroeër daterings verdedig word. Die evangelie weerspieël 'n gemeenskap wat diep in Israel se Skrifte gewortel is en tegelyk oor die plek van nie-Jode, die gesag van Jesus en die vorm van getroue dissipelskap nadink. Die presiese ligging en samestelling van dié gemeenskap bly omstrede. Daarom behoort 'n mens nie met te veel sekerheid van 'n volledig "Joodse" of "nie-Joodse" gemeente te praat nie.

Belangriker vir hierdie teks is dat Matteus se verhaal 'n wêreld van Romeinse heerskappy, plaaslike politieke spanning, sterk groepsidentiteite, patriargale huishoudings en godsdienstige grensmerkers veronderstel. Taal oor rein en onrein het nie net oor private spiritualiteit gegaan nie. Dit het bepaal hoe mense tyd, kos, liggame, plek en gemeenskap orden.

2.2 Tirus en Sidon

Tirus en Sidon was bekende Fenisiese kusstede noordwes van Galilea. Tirus lê sowat 40 kilometer suid van Sidon. Die gebied was kultureel nie-Joods en ekonomies verweef met sy landbou-agterland. Verhoudings met Galilea kon wissel tussen handel, wedersydse afhanklikheid en spanning. Kgatle beskryf die grensstreek daarom tereg as sosiaal en polities gelaai, nie bloot as 'n neutrale punt op 'n kaart nie (Kgatle 2018).

Matteus sê dat Jesus na die “streke” of “gebiede” van Tirus en Sidon gaan, en dat die vrou “uit daardie gebied” kom. Anders as Markus 7:24 sê Matteus nie uitdruklik dat Jesus 'n huis in nie-Joodse gebied binnegaan nie. Dit is dus veiliger om van 'n grensgebied of 'n beweging na die rand van Israel se bekende wêreld te praat as om die presiese politieke grens met sekerheid te rekonstrueer.

2.3 “Kanaänities” as gelaaide benaming

Markus noem die vrou Grieks en Siro-Fenisies van geboorte. Matteus noem haar 'n “Kanaänitiese vrou”. Teen die eerste eeu was “Kanaäniet” nie 'n gewone administratiewe etiket vir 'n bestaande staat nie. Dit roep Israel se Skrifte, die land, ou vyandskap, afgodery en die vraag na godsdienstige identiteit op. Sy is die enigste persoon in die Nuwe Testament wat ondubbelsinnig met hierdie Griekse term beskryf word (Kgatle 2018; Gullotta 2014).

Die etiket vertel dus minder oor hoe sy haarself sou beskryf het en meer oor hoe Matteus die leser se gevoel van afstand verskerp. Dit maak die uitkoms des te opvallender: die persoon wat narratief die verste buite staan, word deur Jesus as 'n draer van groot geloof erken.

Hier is 'n noodsaaklike waarskuwing. Die verhaal mag nie gebruik word om “die Jode” as vanselfsprekend hard, rassisties of genadeloos te beskryf nie. Jesus, die dissipels, Matteus en die eerste hoorders staan binne 'n Joodse wêreld. Die konflik is aanvanklik 'n interne gesprek oor Israel se Messias en roeping. Latere Christene moet hul eie geskiedenis van uitsluiting en anti-Judaïsme onder die oordeel van die teks plaas.

2.4 'n Vrou, 'n moeder en 'n publieke stem

Die vrou is naamloos en haar dogter verskyn nooit op die verhoog nie. Tog is die moeder die aktiewe spreker in byna die hele toneel. Sy beweeg in 'n patriargale wêreld oor verskeie grense: sy nader 'n groep mans in die openbaar, roep herhaaldelik, gebruik 'n Joodse Messiaanse titel, buig voor Jesus en voer 'n skerpsinnige teologiese gesprek.

Kgatle beskryf haar as meervoudig gemarginaliseer: vrou, nie-Jood, en moeder van 'n kind wat onder demoniese nood gebuk gaan. Hierdie sosiaal-wetenskaplike lens help 'n moderne leser om haar

agentskap raak te sien. Dit moet egter nie in 'n romantiese verhaal verander waarin kwesbare mense eers vernedering moet verdra om waardig te bewys dat hulle hulp verdien nie.

2.5 Eer, skaamte en voorspraak

In 'n wêreld waarin publieke eer en groepslojaliteit swaar geweeg het, kon haar optrede as ontwrigtend ervaar word. Sy aanvaar nie die rol van die stil buitestander nie. Haar roep “Ontferm U oor my” vereenselwig haar met haar dogter se lyding. Die kind se nood word die moeder se nood.

Die toneel is daarom ook 'n verhaal van voorspraak. Sy kan nie die dogter se toestand self verander nie, maar sy dra haar kind se nood tot by Jesus. Die genesing vind op afstand plaas. Die kind se afwesigheid verklein nie haar werklikheid nie; dit beklemtoon die krag van Christus se woord.

2.6 Reinheid en grenslyne

Matteus 15:10-20 verklaar nie dat alle onderskeid of gehoorsaamheid nou betekenisloos is nie. Jesus skuif die morele swaartepunt na die hart: moord, egbreuk, seksuele ontrouheid, diefstal, valse getuigenis en laster kom van binne. Onreinheid is dus nie 'n eienskap wat veilig op buitelanders geprojekteer kan word nie.

Die volgende toneel maak hierdie punt narratief sigbaar. 'n Mens wat deur ander as “buite” geklassifiseer kan word, spreek woorde van geloof. Die mense wat fisiek die naaste aan Jesus staan, spreek woorde van wegstuur. Die teks vra nie net: “Wie is rein?” nie. Dit vra ook: “Wat kom uit ons hart wanneer iemand se nood ons roetine ontwig?”

2.7 Brood, kinders en hondjies

Die Griekse woord *kynaria* is 'n verkleinwoord vir honde. Dit pas by 'n huishoudelike toneel waarin klein honde naby die tafel is. Onlangse semantiese navorsing oor Markus 7 voer aan dat die verkleinwoord werklike betekenis behou en dat Jesus se beeld primêr oor volgorde gaan: kinders eet eerste, terwyl die hondjies in dieselfde huishoudelike ruimte is (Croy 2024).

Twee kwalifikasies is nodig. Eerstens maak 'n verkleinwoord die kontras nie skielik liefkozend of onskadelik nie. “Kinders” en “hondjies” is steeds ongelyke posisies in die beeld. Tweedens laat Markus die woord “eerste” en die frase “onder die tafel” hoor, terwyl Matteus die beeld skerp saamtrek. Die verantwoordelike uitleg erken daarom beide die huishoudelike karakter én die ontstellende krag van Jesus se formulering.

Die vrou ontken nie dat Israel 'n historiese prioriteit het nie. Sy wys dat die beeld nie absolute uitsluiting vereis nie. Krummels val terwyl die kinders eet. Haar logika is nie: “Wag totdat Israel klaar is en gee my

dan wat oorbly” nie. Haar logika is: “Selfs binne hierdie orde is daar reeds ruimte vir die oorfloed van die Here.”

2.8 Die dogter se toestand

Matteus gebruik taal van demoniese teistering en sê dat die dogter verskriklik ly. Die teks gee nie genoeg inligting om ’n moderne mediese of psigiatryse diagnose te maak nie. Dit is onverantwoordelik om geestesongesteldheid eenvoudig met demoniese besetenheid gelyk te stel. Binne Matteus se teologie demonstreer die genesing Jesus se gesag oor magte wat mense bind, ontwig en laat ly.

3. Taal en eksegeses

3.1 Griekse sleutelwoorde

Griekse term	Betekenis en eksegetiese waarde
ἀνεχώρησεν <i>anechōrēsen</i>	Basiese betekenis: het onttrek, weggegaan. Eksegetiese waarde: Matteus gebruik die werkwoord dikwels vir ’n strategiese onttrekking. Dit open ’n beweging na die grens.
γυνὴ Χαναναία <i>gynē Chananaia</i>	Basiese betekenis: ’n Kanaänitiese vrou. Eksegetiese waarde: ’n Skrifmatig gelaaide en vervreemdende identiteitsetiket.
ἔκραζεν <i>ekrazen</i>	Basiese betekenis: sy het aangehou roep. Eksegetiese waarde: Die imperfektum laat ’n herhaalde of voortgaande roep hoor.
ἐλέησόν με <i>eleēson me</i>	Basiese betekenis: ontferm U oor my. Eksegetiese waarde: ’n Beroep op barmhartigheid, nie ’n aanspraak op verdienste nie.
υἱὸς Δαυίδ <i>huios David</i>	Basiese betekenis: Seun van Dawid. Eksegetiese waarde: Erken Jesus as Israel se koninklike Messias.
ἡρώτων <i>ērōtoun</i>	Basiese betekenis: hulle het bly vra, aandring. Eksegetiese waarde: Ook die dissipels se versoek is in die imperfektum. Twee volgehoute stemme staan teenoor mekaar.
ἀπόλυσον <i>apolyson</i>	Basiese betekenis: stuur weg, laat gaan. Eksegetiese waarde: Kan bloot ontslag beteken; soms kan dit impliseer dat die versoek eers afgehandel word. Hul motief bly ergernis.
προσεκύνει <i>proskynei</i>	Basiese betekenis: sy het neergebuig, hulde gebring. Eksegetiese waarde: Meer as beleefdheid, maar die presiese grens tussen smeking en aanbidding word deur die konteks bepaal.
βοήθει μοι <i>boēthei moi</i>	Basiese betekenis: help my. Eksegetiese waarde: ’n Kort, dringende gebed. Die teenwoordige imperatief dra onmiddellike afhanklikheid.

Griekse term	Betekenis en eksegetiese waarde
κυνάρια <i>kynaria</i>	Basiese betekenis: klein honde, hondjies. Eksegetiese waarde: 'n Huishoudelike verkleinwoord. Dit versag moontlik die direkte beledigingskrag, maar skrap nie die ongelyke kontras nie.
ψιχίων <i>psichiōn</i>	Basiese betekenis: krummels, klein stukkies. Eksegetiese waarde: Die vrou se woord vir genade wat reeds van die tafel af bereik.
καὶ γάρ <i>kai gar</i>	Basiese betekenis: want selfs, en tog. Eksegetiese waarde: Sy sê tegelyk “ja” en “daar is meer in u beeld”. Haar antwoord is instemmend én argumentatief.
μεγάλη σου ἡ πίστις <i>megalē sou hē pistis</i>	Basiese betekenis: groot is jou geloof. Eksegetiese waarde: Die vooropstelling van “groot” dra klem. Jesus interpreteer haar optrede.
γενήθτω σοι <i>genēthētō soi</i>	Basiese betekenis: laat dit vir jou gebeur. Eksegetiese waarde: Dieselfde werkwoord klink in “laat u wil geskied”. Hier word haar begeerte na ontferming deur Jesus bekragtigt.

3.2 Twee imperfektums wat die toneel laat aanhou

Die vrou “het aangehou roep” en die dissipels “het aangehou vra”. Dit is ’n klein grammatikale detail met groot narratiewe waarde. Sy volhard om ontferming; hulle volhard om stilte te kry. Die vraag van 15:10-20 oor wat uit die hart kom, word hoorbaar in twee aanhoudende stemme.

3.3 “Stuur haar weg” is effens dubbelsinnig

Die werkwoord *apolyō* kan “wegstuur” of “laat gaan” beteken. Sommige uitleggers meen die dissipels vra dat Jesus haar versoek toestaan sodat sy kan vertrek. Ander hoor bloot afwysing. Die verteller gee nie ’n eksplisiete verduideliking nie. Die rede wat die dissipels self gee, is egter nie haar dogter se nood nie, maar die feit dat sy agter hulle aanhou roep. Selfs die vriendelikste moontlike vertaling laat dus hul ongemak sentraal staan.

3.4 “Ja, Here” en die logika van geloof

Die 1983-Afrikaanse vertaling lui: “Dit is waar, Here ... maar die hondjies eet darem ...” Ander vertalings gee “Ja, Here, en tog ...” Die Grieks laat ’n beweging van instemming na uitbreiding toe. Die vrou weerspreek Jesus nie deur Israel se plek uit te wis nie. Sy redeneer vanuit sy eie beeld dat die kinders se brood en die hondjies se krummels nie noodwendig opeenvolgende maaltye is nie.

Geloof is hier nie passiewe stilbly nie. Dit is ook nie aggressiewe selfhandhawing nie. Dit is ’n nederige, intelligente vertrouwe dat Jesus se ontferming groter is as die engste moontlike toepassing van die beeld.

3.5 Matteus 8 en Matteus 15 as spieëltonele

Die Romeinse offisier in Matteus 8 en die Kanaänitiese vrou in Matteus 15 is albei nie-Jode. Albei vra genesing vir iemand anders. Albei ontvang genesing op afstand. Albei word met buitengewone geloof verbind. In 8:13 sê Jesus: “Laat dit vir jou wees soos jy geglo het,” en die dienaar word “op daardie uur” genees. In 15:28 sê Hy: “Laat dit vir jou gebeur soos jy wil,” en die dogter word “van daardie uur af” genees.

Hierdie literêre eggo wys dat die vrou nie ’n toevallige uitsondering is nie. Matteus bou doelbewus getuies uit die nasies in sy verhaal in, terwyl hy Jesus se sending binne Israel se verbondsverhaal behou.

4. Vers-vir-vers eksegeses

4.1 Matteus 15:10-20: die hart as bron

Jesus roep die skare nader en eis dat hulle “hoor en verstaan”. Die probleem is nie kos wat die liggaam binnekom nie, maar kwaad wat uit die hart voortkom en deur woorde en daede die gemeenskap beskadig. Die lys in vers 19 is sterk moreel: moord, egbreuk, seksuele ontrouheid, diefstal, valse getuigenis en laster.

Die slot oor handewas moet binne die konflik met die Fariseërs en skrifkenners oor oorgelewerde gebruike gelees word. Die teks mag nie as ’n algemene bespotting van Joodse reinheidspraktyke gebruik word nie. Jesus se kritiek rig hom teen ’n godsdienst waarin uiterlike beheer die hart se onreg kan verberg.

4.2 Matteus 15:21: ’n beweging na die rand

Jesus “onttrek” na die gebied van Tirus en Sidon. In Matteus kan onttrekking op konflik of gevaar volg. Die geografiese beweging is egter ook teologies betekenisvol. Die verhaal beweeg van ’n gesprek oor reinheid na ’n ontmoeting met iemand wat maklik as godsdienstig onrein geklassifiseer sou word.

4.3 Matteus 15:22: die buitestander noem Hom reg

Die vrou word met die gelaaide woord “Kanaänities” voorgestel, maar haar eerste woorde is ’n geloofsbelydenis in die vorm van ’n noodroep: “Here, Seun van Dawid, ontferm U oor my.” “Seun van Dawid” behoort aan Israel se Messiaanse verwagting. Sy benader nie ’n losstaande wonderwerker nie, maar Israel se koning.

Haar gebed is teosentries en konkreet. Sy vra nie dat haar status heronderhandel word voordat Jesus help nie. Sy noem die nood en beroep haar op ontferming.

4.4 Matteus 15:23: stilte en 'n geïrriteerde kring

“Hy het haar nie 'n woord geantwoord nie” is een van die mees ontstellende sinne in die verhaal. Die teks verklaar nie Jesus se innerlike bedoeling nie. Dit gee die prediker dus nie toestemming om met sekerheid te sê dat Hy toneelspeel, glimlag of vooraf 'n les beplan nie.

Die dissipels se reaksie ontmasker die sosiale effek van nood: 'n lydende mens se stem kan as geraas beleef word. Hulle praat oor haar voordat iemand met haar praat. Die kring rondom Jesus kan dus fisiek naby Hom wees en tog sy ontferming nog swak verstaan.

4.5 Matteus 15:24: Israel eerste

Jesus se uitspraak eggo Matteus 10:5-6. Sy aardse bediening is nie 'n los, universele liefdadigheidsprojek sonder verhaal of verbond nie. Hy is die Messias van Israel en vervul God se beloftes aan Israel. In die Bybelse verhaal is verkiesing egter roeping tot seën vir die nasies, nie 'n teologie van selfgenoegsame voorreg nie (Gen. 12:1-3; Jes. 49:6).

Die sterkste uitleg hoor hier 'n werklike sendingprioriteit, nie 'n ontkenning van alle toekomstige genade vir nie-Jode nie. Die verhaal se uitkoms wys dat “Israel eerste” nie “Israel alleen” beteken nie.

4.6 Matteus 15:25: die kleinste volledige gebed

Sy kom nader, buig en sê: “Here, help my.” Die langer Messiaanse formulering word 'n drie-woord-gebed. Dit is nie minder teologies nie. Haar liggaam en taal plaas haar hele verwagting by Jesus.

Hierdie vers bied pastorale taal vir mense wat nie meer 'n uitgebreide gebed kan formuleer nie. Dit bied egter nie 'n waarborg dat elke nood presies dieselfde onmiddellike uitkoms sal ontvang nie.

4.7 Matteus 15:26: 'n harde beeld oor orde

Jesus praat nou direk binne 'n huishoudelike metafoor. Die kinders se brood behoort nie vir die klein honde gegooi te word nie. Die beeld behou die prioriteit van Israel. Dit maak die vrou se posisie onmiskenbaar sekondêr.

Croy se 2024-studie oor die Markusparallel help om twee uiterstes te vermy. Die woord hoef nie as 'n direkte rassitiese skelwoord geles te word nie, en daar is min grond vir die cliché dat Jode alle nie-Jode gewoonlik “honde” genoem het. Tog bly die analogie skerp. Matteus laat die leser die ongemak ervaar.

4.8 Matteus 15:27: geloof vind ruimte in die woord

Die vrou sê “Ja, Here”, maar sy laat die beeld verder praat. Klein honde hoef nie die kinders van brood te beroof om iets te ontvang nie. Die krummels val reeds. Sy glo dat ’n krummel van hierdie Messias genoeg is om demoniese mag te breek.

Haar antwoord is nederig sonder om stemloos te wees. Sy maak nie aanspraak op meerderwaardigheid nie, maar sy weier om Jesus se oorfloed as skaarste te interpreteer. Dit is die teologiese briljantheid van haar geloof.

4.9 Matteus 15:28: ’n naamlose vrou word ’n geloofsgetuie

Jesus spreek haar direk aan, noem haar geloof groot en laat haar begeerte gebeur. In Matteus word die dissipels herhaaldelik as kleingelowig beskryf. Hierdie vrou ontvang die teenoorgestelde beoordeling.

Geloof verdien nie die genesing nie. Jesus se ontferming genees. Geloof is die ontvanklike, volhardende beweging na Hom toe. Die dogter word op afstand genees, en die verteller plaas die effek by Jesus se woord.

5. Die moeilike vraag oor Jesus

Die teks laat ’n moderne leser vra: Waarom die stilte? Waarom hierdie beeld? Verander die vrou Jesus se gedagtes? Vier hooflesings verdien aandag.

5.1 Die toets- of onderriglesing

Volgens hierdie benadering weet Jesus vooraf wat Hy gaan doen. Hy laat die gesprek ontvou om die vrou se geloof sigbaar te maak en die dissipels te leer. Calvin en baie latere Gereformeerde predikers beweeg in hierdie rigting. Die lesing pas by ’n sterk verstaan van Christus se kennis en doelgerigte onderrig.

Die beperking is eenvoudig: Matteus noem nie ’n toets nie. Indien die prediker hierdie lesing kies, moet dit as teologiese gevolgtrekking en nie as vertellerkommentaar aangebied word nie. Die vrou se ervaring van stilte mag ook nie tot ’n blote toneelrekwisiet gereduseer word nie.

5.2 Die sendingprioriteit-lesing

Hier word Jesus se woorde as ’n werklike historiese orde gehoor. Die Messias kom na Israel; deur Israel bereik die seën die nasies. Die vrou ontken nie die orde nie, maar wys dat die orde reeds ruimte vir oorfloeiende ontferming bevat. Calvin, France en baie evangeliese uitleggers beklemtoon hierdie lyn.

Hierdie uitleg pas goed by Matteus 10:5-6, die nie-Joodse geloofsgetuies in 8:5-13 en 15:21-28, en die universele sending van 28:18-20. Dit beskerm ook teen 'n vervangingsteologie waarin die kerk sou triomfeer omdat Israel misluk het.

5.3 Die leer- of koersveranderingslesing

Sommige uitleggers neem Jesus se volle menslikheid ernstig en meen dat die ontmoeting sy verstaan van die tydsberekening of omvang van sy sending verbreed. Bruner laat ruimte vir die moontlikheid dat Jesus iets deur die ontmoeting leer, terwyl hy beklemtoon dat Jesus se hart nie van hard na liefdevol verander nie. Postkoloniale en feministiese lesings beklemtoon dikwels die vrou se werklike agentskap.

Hierdie benadering neem die narratiewe verrassing en Jesus se menslikheid ernstig. Die beperking is dat Matteus nie Jesus se innerlike leerproses beskryf nie. Dit kan dus nie met sekerheid uit die teks bewys word nie.

5.4 Die dissipels-en-leser-lesing

Volgens hierdie benadering is die toneel so gestruktureer dat die dissipels en die leser hul eie grensinstinkte hoor. Jesus verwoord die orde binne 'n huishoudelike beeld; die vrou onthul hoeveel ruimte die beeld reeds bevat. Die resultaat is dat sy, nie die dissipels nie, groot geloof toon.

Hierdie lesing is narratief sterk, veral saam met 15:10-20. Dit hoef nie 'n vooraf beplande toneelspel te veronderstel nie. Die verhaal self, ongeag hoeveel van Jesus se innerlike bedoeling ons kan rekonstrueer, leer die kerk om sy eie reaksie op die stem van nood te ondersoek.

5.5 Geweegde gevolgtrekking

Die tekstuele en kanonieke getuienis steun die sendingprioriteit-lesing die sterkste: Israel eerste, met die nasies reeds in die oorvloed van die Messiaanse seën. Die dissipels-en-leser-lesing beskryf die narratiewe effek besonder goed. Die toetslesing is teologies moontlik, maar nie eksplisiet nie. Die leerlesing moet as 'n eerlike Christologiese moontlikheid erken word, maar kan nie uit Matteus se vertellerstem bewys word nie.

Wat wel seker is: Jesus se laaste woord oor die vrou is nie verwerping nie, maar openbare erkenning; sy laaste daad is nie wegstuur nie, maar genesing.

6. Teologiese beweging van die teks

6.1 Wat openbaar die teks oor God en Christus?

Jesus is nie 'n algemene geestelike helper wat van Israel se verhaal losgemaak kan word nie. Hy is die Seun van Dawid. Sy sending bevestig God se trou aan Israel. Juis hierdie trou dra die seën na die nasies.

Hy beskik oor gesag wat afstand en demoniese mag oorbrug. Sy woord genees 'n dogter wat nooit fisiek voor Hom verskyn nie. Sy ontferming is dus nie beperk tot die mense wat reeds in die sigbare kring staan nie.

6.2 Wat openbaar die teks oor die mens en sonde?

Sonde verskyn nie net as openlike vyandigheid nie. Dit kan die vorm aanneem van godsdienstige selfversekerdheid, 'n geïrriteerde oor, 'n behoefte aan stilte, of 'n stelsel waarin iemand voortdurend moet bewys dat sy behoort. Matteus 15:10-20 plaas die grens binne die hart voordat 15:21-28 die grens tussen groepe ondersoek.

6.3 Geloof en genade

Die vrou se geloof het 'n voorwerp: Jesus as Here en Seun van Dawid. Dit bestaan uit kennis, vertroue, smeking, volharding en 'n skerpsinnige hoor van genade. Dit is nie 'n tegniek waarmee sy Jesus manipuleer nie.

Heidelbergse Kategismus, Sondag 7, beskryf ware geloof as kennis én vaste vertroue waardeur die weldade van Christus ontvang word. Die Nederlandse Geloofsbelydenis, Artikel 35, noem geloof die hand en mond van die siel. Hierdie taal pas besonder goed: die vrou kom met leë hande, maar nie sonder vertroue nie.

6.4 Verbond en sending

Die verbond is nie 'n geslote voorraadkas waar genade teen buitelanders beskerm word nie. God roep Abraham sodat al die families van die aarde geseën kan word. Israel se verkiesing en die nasies se insluiting is daarom nie twee mededingende planne nie. In Christus bereik Israel se Messiaanse seën sy wêreldwye doel.

Romeine 11 keer dat nie-Joodse gelowiges hierdie beweging in hoogmoed verander. Die kerk leef nie uit Israel se verwerping nie, maar uit dieselfde ontferming van God.

6.5 Kerk en katolisiteit

Heidelbergse Kategismus, Sondag 21, bely dat die Seun van God deur sy Woord en Gees uit die hele menslike geslag 'n gemeente vergader. Bavinck se nadenke oor die katolisiteit van die kerk help om dit te verdiep: die evangelie vernietig nie geskape verskeidenheid nie, maar genees dit in 'n nuwe gemeenskap onder Christus.

Die kerk se vraag is dus nie net wie teoreties welkom is nie. Die verhaal vra wie gehoor word, wie as steurnis beleef word, wie telkens moet nader kom, en of die kerk se praktyke die ruimheid van Christus geloofwaardig vertoon.

6.6 Eskatologie en die tafel

Matteus verbind die koninkryk met maaltydbeelde en oorvloed. In 8:11 sal mense uit oos en wes saam met Abraham, Isak en Jakob aan tafel gaan. In 14 en 15 voed Jesus skares met brood wat oorbly. In 26:26-29 neem, seën, breek en gee Hy brood by die laaste maaltyd en rig Hy die blik op die dag wanneer Hy nuut saam met sy mense in die koninkryk sal drink.

Die vrou se krummel is daarom 'n vroeë teken van 'n groter fees. Sy ontvang nie omdat die verbond misluk nie, maar omdat die Here van die tafel oorvloedig is.

7. Gereformeerde en ander teologiese stemme

7.1 Johannes Calvyn

Calvyn lees die verhaal as 'n vroeë uitvloeï van Christus se genade na die nasies. Hy beklemtoon dat die volle wêreldsending eers ná die opstanding ontvou, maar dat hierdie genesing reeds God se algemene ontferming vooruitwys. Hy sien Jesus se stilte as 'n beproewing waardeur die vrou se volharding sigbaar word (Calvyn, kommentaar op Matt. 15:21-28).

Bruikbaar vir prediking: Geloof klou nie aan 'n onmiddellike ervaring van God se goedkeuring nie, maar aan die belofte en karakter van God. **Beperking:** Calvyn se toetslesing gaan verder as wat Matteus uitdruklik sê, en sy skerp kontras tussen die vrou en ongelowige Jode moet vandag anti-supersessionisties gekorrigeer word.

7.2 Herman Bavinck

Bavinck skryf nie 'n kommentaar op hierdie perikoop nie, maar sy opstel oor die katolisiteit van die Christendom en kerk gee 'n belangrike teologiese raam. Die kerk is een geheel, sluit gelowiges uit elke volk, tyd en plek in, en leef uit 'n evangelie wat die hele lewe herstel (Bavinck 1888/1992).

Bruikbaar vir prediking: Christus se genade maak nie almal kleurloos dieselfde nie. Dit skep 'n gemeenskap waarin verskeidenheid nie tot vyandskap verabsoluteer word nie.

7.3 Frederick Dale Bruner

Bruner verbind eksegeese, die kerk se uitleggeskiedenis en hedendaagse dissipelskap. Hy plaas Matteus 13-17 onder die tema van die kerk se geloof. In die huidige debat laat hy ruimte dat die ontmoeting 'n werklike ontwikkeling in Jesus se menslike sendingservaring kan toon, maar weer die gedagte dat die vrou 'n liefdelose Jesus liefdevol moes maak.

Bruikbaar vir prediking: Die verhaal moet nie opgelos word deur Jesus se hart verdag te maak of die vrou se agentskap weg te verduidelik nie. Die spanning moet lank genoeg bly staan om die gemeente te vorm.

7.4 Anna Case-Winters

Case-Winters lees Matteus as teologie vir 'n geloofsgemeenskap te midde van konflik, sterk insider-outsider-grense, magsverskille en kulturele botsing. Haar benadering vra hoe God se reddende werk in Christus die kerk se lewe herskep (Case-Winters 2015).

Bruikbaar vir prediking: Die verhaal gaan nie net oor 'n individuele moeder se geloof nie. Dit vra hoe 'n gemeente sy eie grense, magsposisies en praktyke onder die heerskappy van Christus bring.

7.5 R. T. France en John Nolland

France se teksgerigte kommentaar plaas die verhaal binne Matteus se narratief en neem die prioriteit van Israel ernstig sonder om die latere sending na die nasies te ontken. Nolland se Griekse kommentaar beklemtoon Matteus se narratiewe tegniek, Joodse karakter en redaksionele verskille van Markus.

Bruikbaar vir prediking: Die veiligste pad is om nie 'n los morele les uit die vrou se volharding te haal nie. Die Seun van Dawid, Israel se verhaal, die broodmotief en Matteus se groter sendingboog moet saam gehoor word.

7.6 Joel Beeke

Beeke se preek oor die Kanaänitiese vrou beklemtoon groeiende, volwasse geloof wat deur wagtyd, beproewing en God se skynbare afwesigheid gevorm word. Dit staan in 'n lang Puriteinse tradisie, veral Samuel Rutherford se *The Trial and Triumph of Faith*.

Bruikbaar vir prediking: Hy bied taal vir geloof wat aanhou wanneer God stil voel. **Pastorale beperking:** Die prediker moet duidelik sê dat lyding nie bewys is van onvoldoende geloof nie, en dat volharding nie 'n meganisme is wat 'n bepaalde genesing afdwing nie.

7.7 Mookgo S. Kgatle en Yolanda Dreyer

Kgatle se Suid-Afrikaanse sosiaal-wetenskaplike lees maak die grense van plek, gender, etnisiteit, reinheid en status sigbaar. Dreyer se genderkritiek waarsku dat 'n andro-sentriese vertelling vroue se ervaring maklik aan die rand laat, selfs waar vroue as geloofsgetuies funksioneer.

Bruikbaar vir prediking: Die vrou is nie net 'n illustrasie in iemand anders se geloofsverhaal nie. Haar stem, moederliefde, risiko en teologiese redenasie behoort gehoor te word. **Beperking:** Algemene stellings oor “die Joodse sisteem” moet versigtig hanteer word om nie komplekse eerste-eeuse Judaïsme as eenvormig onderdrukkend voor te stel nie.

7.8 Daniel Gullotta en N. Clayton Croy

Gullotta beklemtoon Matteus se strategiese verandering van Markus se “Siro-Fenisiese” vrou na 'n “Kanaänitiese” vrou en lees die verhaal binne spanning oor die nie-Joodse sending. Croy se meer onlangse studie van die Markusparallel argumenteer dat *kynarion* 'n werklike verkleinwoord is en dat die beeld oor die orde van die sending gaan, nie 'n gewone etniese skelwoord nie.

Bruikbaar vir prediking: Neem die harde taal ernstig, maar moenie dit vererger met onbewese clichés nie. Die vrou se antwoord verander “eerste” in “reeds ook”.

7.9 YongHan Chung, Willie James Jennings en Miroslav Volf

Chung se postkoloniale feministiese lees plaas die vrou se stem en grensoorsteek in die middel. Jennings ondersoek hoe Christelike verbeelding ruimte, ras en behoort kan verwring. Volf se teologie van uitsluiting en omhelsing hou waarheid, identiteit en versoening bymekaar sonder om verskille uit te wis.

Bruikbaar vir prediking: Die kerk se grense is nie net idees nie. Hulle word gebou in ruimtes, gewoontes, tafels, taal en wie se stem as geloofwaardig beskou word. **Beperking:** Hierdie teoloë bied 'n hermeneutiese lens, nie die historiese betekenis van elke woord in Matteus nie. Hul bydraes moet uit die eksegetiese groei.

7.10 Chelsey Harmon en die Center for Excellence in Preaching

Harmon se 2026-leesroosterkommentaar verbind 15:10-20 en 15:21-28 en vra hoe ware heiligheid dieper as oppervlakkige grensbewaking loop. Sy wys ook hoe uitsonderlik Jesus se aanvanklike nie-antwoord is.

Bruikbaar vir prediking: Die teks kan die gemeente se hart ondersoek, nie net sy toelatingsreëls nie. **Kritiese kwalifikasie:** Prediking moet vermy om die wet of Judaïsme as sodanig teen liefde uit te speel.

Jesus se konflik gaan oor die misbruik van grenspraktyke, nie oor die minderwaardigheid van Israel se geloof nie.

8. Breër akademiese gesprek

8.1 Was Matteus se gemeente besig met 'n nie-Joodse sending?

Een groep navorsers lees die verhaal as voorbereiding vir Matteus 28:19 en as bewys dat nie-Jode aktief ingesluit word. Ander, soos Gullotta, beklemtoon die buitengewone aard van die vrou se aanvaarding en meen dat die verhaal steeds 'n sterk terughoudendheid teenoor nie-Jode weerspieël.

Die sterkste sintese is dat Matteus beide partikulariteit en universaliteit behou. Jesus se aardse sending het 'n Israel-gerigte orde; die evangelie se eindhorison is al die nasies. Die vrou is 'n uitsondering wat die toekomstige reël vooruitloop, nie 'n ontkenning van Israel se verhaal nie.

8.2 Is die vrou onderdanig of subversief?

Tradisionele uitleggers beklemtoon haar nederigheid: sy sê “Ja, Here” en vra om 'n krummel. Feministiese en postkoloniale uitleggers beklemtoon haar agentskap: sy weier om stil te word en herinterpreteer die beeld.

Die teks dra albei. Haar nederigheid is nie selfuitwissing nie; haar vrymoedigheid is nie selfverheffing nie. Sy argumenteer vanuit vertroue in Jesus se oorvloed.

8.3 Is “groot geloof” 'n prestasie?

Die verhaal kan verkeerdelik klink asof sy uiteindelik genoeg geestelike punte verdien. Die taal van ontferming, haar afhanklike gebed en die Reformed belydenisraam wys anders. Geloof ontvang. Dit skep nie die genade wat dit ontvang nie.

9. Wat 'n mens maklik in hierdie teks miskyk

1. **Die vrou en die dissipels hou albei aan praat.** Die imperfektums laat twee volgehoue begeertes hoor: ontferming teenoor ontslag.
2. **Jesus word eers deur 'n buitestander “Seun van Dawid” genoem.** Sy verstaan dat haar hoop juis by Israel se Messias lê.
3. **Die verhaal beweeg van praat oor haar na praat met haar.** Die dissipels bespreek haar; Jesus eindig deur haar direk en waarderend aan te spreek.

4. **“Kanaänities” is byna doelbewus verouderd.** Matteus laai die toneel met Israel se lang geheue van bedreiging en vyandskap.
5. **Die brood is nie skaars nie.** Die toneel staan tussen die voeding van vyfduisend en vierduisend. Oorblywende brood omraam die “krummel”.
6. **Die hondjies is binne die huishoudelike toneel.** Die beeld onderskei posisies, maar plaas almal rondom dieselfde tafelruimte.
7. **Die vrou vra nie dat die kinders hul brood verloor nie.** Haar antwoord maak genade nie ’n nulsom-spel nie.
8. **Matteus 8 en 15 eggo mekaar.** Twee nie-Jode, twee versoeke vir iemand anders, twee afstandsgenesings, twee uitsonderlike geloofsuitsprake.
9. **“Laat dit gebeur soos jy wil” eggo die taal van wil en gebed.** Haar begeerte is nie selfsugtige wensvervulling nie, maar ontferming vir haar kind.
10. **Die genesing kry min woorde.** Matteus wil hê die leser moet lank genoeg by die gesprek vertoef om te leer hoe geloof die karakter van Jesus hoor.

10. Nagmaal: van krummels na Christus self

10.1 Is die verbinding organies?

Ja, mits die verbinding beskeie en kanonies gemaak word. Matteus 15 is nie ’n instellingsverhaal van die Nagmaal nie. Tog vorm brood, tafel, huishouding, verbond, geloof en oorvloed ’n natuurlike brug. Later in Matteus neem, seën, breek en gee Jesus die brood en noem die beker sy verbondsbloed (26:26-29).

Die vrou se verhaal belig die tafel: niemand kom op grond van etniese status, morele prestasie of godsdienstige nabyheid nie. Geloof ontvang ontferming uit die hand van Christus. Die tafel belig die verhaal: die Here gee nie uiteindelik net afval nie. In die Nagmaal kommunikeer Christus Homself en al sy weldade aan gelowiges, soos Nederlandse Geloofsbelydenis Artikel 35 dit stel.

10.2 Vier teologiese verbindings

- **Christus is die brood én die Gasheer.** Die fokus is nie die heldhaftigheid van ons eet nie, maar die gawe wat Hy gee.
- **Geloof is ontvangs.** Die hand en mond van die siel is leeg, maar oop.
- **Die verbond loop uit op gemeenskap.** Israel se Messias bring mense uit die nasies by God se fees, sonder dat God se trou aan Israel ontken word.

- **Een brood vorm een liggaam.** Die tafel veroordeel 'n kerk wat Christus se eenheid bely maar menslike onderskeide tot skeidsure verhef (1 Kor. 10:16-17).

10.3 'n Suid-Afrikaanse Gereformeerde waarskuwing

Die Suid-Afrikaanse kerkgeskiedenis wys hoe letterlike en simboliese tafels grense kan bevestig. Die NG Kerk se 1857-besluit het afsonderlike bediening op grond van die “swakheid van sommige” toegelaat en 'n bestaande praktyk van gesegregeerde aanbidding amptelik help vestig. Plaatjies Van Huffel beskryf dit as 'n verdeling by die tafel van die Here wat teen die gees van die Nagmaal ingegaan het (Plaatjies Van Huffel 2013; Fortein 2022).

Hierdie geskiedenis moet nie as 'n goedkoop skuldillustrasie gebruik word nie. Dit is 'n sober herinnering dat 'n kerk se tafelpraktyk altyd teologie beliggaam. Belhar se belydenis dat gelowiges “van een brood eet en uit een beker drink” gee 'n plaaslike Gereformeerde eggo van die katoliseit wat Heidelberg en die Nederlandse Geloofsbelydenis bely.

10.4 Belangrike grens aan die toepassing

Nagmaal is nie bloot 'n algemene simbool dat alle menslike grense betekenisloos is nie. In die Gereformeerde belydenis is dit die verbondsmaal vir mense wat hul sonde ken, op Christus se vergifnis vertrou en verlang dat hul geloof versterk word (Heidelberg, V&A 81). Die evangeliese uitnodiging is daarom ruim én Christusgesentreerd: kom nie omdat jy verdien nie, maar omdat Hy jou enigste voedsel is.

11. Samevatting

Kernboodskap van die teks in een sin

Jesus, Israel se Messias, erken groot geloof waar sy dissipels 'n steurnis hoor, en laat sy oorvloedige ontferming reeds oor die grens na die nasies vloei.

Vyf belangrikste eksegetiese gevolgtrekkings

1. Matteus 15:10-20 en 15:21-28 behoort saam geles te word: die vraag oor onreinheid word 'n verhaal oor wat uit mense se harte en monde kom.
2. “Kanaänities” verskerp doelbewus die vrou se posisie as uiterste buitestander; dit is meer as 'n neutrale geografiese etiket.
3. Jesus se uitspraak oor Israel verwoord 'n werklike sendingprioriteit, maar die genesing wys dat hierdie prioriteit nie absolute uitsluiting beteken nie.

4. Die woord *kynaria* plaas die beeld in 'n huishoudelike toneel en waarskynlik by die vraag na volgorde, maar dit verwyder nie die skerp ongelykheid van die beeld nie.
5. Die vrou se geloof is Christusgerigte ontvangs: sy beroep haar op ontferming, hoor oorvloed in 'n harde woord en word deur Jesus self as 'n geloofsgetuie erken.

Vyf vrae vir persoonlike of kleingroepbesinning

1. Wie se stem beleef ek maklik as 'n steurnis voordat ek die nood daaragter hoor?
2. Watter grenslyne in my hart en gewoontes kan ek maklik met godsdienstige taal regverdig?
3. Wat leer die vrou se “Ja, Here, en tog” my oor nederige én vrymoedige gebed?
4. Hoe kan ons God se trou aan Israel bely sonder om die wêreldwye omvang van Christus se genade te verklein?
5. Wat moet aan ons gemeentelike lewe en Nagmaalspraktyk sigbaar wees indien ons werklik een brood en een liggaam is?

Bibliografie en geraadpleegde bronne

Bybeltekste, belydenisse en primêre Gereformeerde bronne

- Bavinck, Herman. 1992 [1888]. “The Catholicity of Christianity and the Church.” Vertaal deur John Bolt. *Calvin Theological Journal* 27: 220-251.
https://bavinckinstitute.org/wp-content/uploads/2010/05/Bavinck_Catholicity_CTJ27.pdf
- Belharbelydenis. 1986. Teks en historiese inleiding. <https://www.rca.org/about/theology/creeds-and-confessions/the-belhar-confession/>
- Bybelgenootskap van Suid-Afrika. *Die Bybel: 1983-vertaling en 2020-vertaling*. Matteus 15:10-28.
- Calvyn, Johannes. *Commentary on a Harmony of the Evangelists, Matthew, Mark, and Luke*, kommentaar by Matteus 15:21-28. <https://ccel.org/ccel/calvin/calcom32/calcom32.ii.xlvii.html>
- Christian Reformed Church in North America. *Belgic Confession*, Artikels 27 en 35.
<https://www.crcna.org/welcome/beliefs/confessions/belgic-confession>
- Christian Reformed Church in North America. *Heidelberg Catechism*, Sondae 7, 21 en 28-30.
<https://www.crcna.org/welcome/beliefs/confessions/heidelberg-catechism>
- Holmes, Michael W., red. 2010. *The Greek New Testament: SBL Edition*. Logos Bible Software/Society of Biblical Literature.

Kommentare en teologiese werke

- Bruner, Frederick Dale. 2004. *Matthew: A Commentary. Volume 2: The Churchbook, Matthew 13-28*. Hersiene en uitgebreide uitgawe. Grand Rapids: Eerdmans.

- Case-Winters, Anna. 2015. *Matthew: A Theological Commentary on the Bible*. Louisville: Westminster John Knox Press.
- France, R. T. 2007. *The Gospel of Matthew*. New International Commentary on the New Testament. Grand Rapids: Eerdmans.
- Jennings, Willie James. 2010. *The Christian Imagination: Theology and the Origins of Race*. New Haven: Yale University Press.
- Luz, Ulrich. 2001. *Matthew 8-20*. Hermeneia. Minneapolis: Fortress Press.
- Nolland, John. 2005. *The Gospel of Matthew*. New International Greek Testament Commentary. Grand Rapids: Eerdmans.
- Volf, Miroslav. 2019. *Exclusion and Embrace: A Theological Exploration of Identity, Otherness, and Reconciliation*. Hersiene uitgawe. Nashville: Abingdon Press.

Artikels en kontemporêre gesprek

- Croy, N. Clayton. 2024. "Puppies and Pejoratives: Did Jesus Insult the Syrophoenician Woman (Mark 7.24-30)?" *New Testament Studies* 70(3): 407-420. <https://doi.org/10.1017/S0028688524000031>
- Chung, YongHan. 2025. "The Canaanite Women in Korean Context: A Postcolonial Feminist Reading of Matthew 15:21-28." *HTS Teologiese Studies/Theological Studies* 81(1): a10529. <https://doi.org/10.4102/hts.v81i1.10529>
- Dreyer, Yolanda. 2011. "Gender Critique on the Narrator's Androcentric Point of View of Women in Matthew's Gospel." *HTS Teologiese Studies/Theological Studies* 67(1): a898. <https://doi.org/10.4102/hts.v67i1.898>
- Fortein, Eugene A. 2022. "Neither White nor Black: The Dutch Reformed Mission Church and the Colour Issue (1881-1982)." *Studia Historiae Ecclesiasticae* 48(1). <https://doi.org/10.25159/2412-4265/10301>
- Gullotta, Daniel N. 2014. "Among Dogs and Disciples: An Examination of the Story of the Canaanite Woman (Matthew 15:21-28) and the Question of the Gentile Mission within the Matthean Community." *Neotestamentica* 48(2): 325-340. <https://journals.co.za/doi/10.10520/EJC167287>
- Harmon, Chelsey. 2026. "Matthew 15:(10-20), 21-28." Center for Excellence in Preaching, Calvin Theological Seminary. <https://cepreaching.org/commentary/2026-08-10/matthew-1510-20-21-28-4/>
- Kgatle, Mookgo S. 2018. "Crossing Boundaries: Social-scientific Reading of the Faith of a Canaanite Woman (Mt 15:21-28)." *Stellenbosch Theological Journal* 4(2): 595-613. <https://doi.org/10.17570/stj.2018.v4n2.a27>
- Plaatjies Van Huffel, Mary-Anne. 2013. "The Belhar Confession: Born in the Struggle against Apartheid in Southern Africa." *Studia Historiae Ecclesiasticae* 39(1). https://scielo.org.za/scielo.php?pid=S1017-04992013000100007&script=sci_arttext
- Shin, In-Cheol. 2014. "Women's Stories Implying Aspects of Anti-Judaism with Christological Depiction in Matthew." *HTS Teologiese Studies/Theological Studies* 70(1): a2704. <https://doi.org/10.4102/hts.v70i1.2704>

Preek- en pastorale bronne

- Beeke, Joel R. "The Canaanite Woman: Great Faith." Preektranskripsie. <https://www.sermonindex.net/pdf-text/pdf/i/joel-beeke--the-canaanite-woman-great-faith.pdf>
- Hoesee, Scott, en Chelsey Harmon. Verskeie Matteus 15-kommentare. Center for Excellence in Preaching, Calvin Theological Seminary. <https://cepreaching.org/>

Bronnota: Aanhalings is tot 'n minimum beperk. Waar 'n bron se interpretasie opgesom word, is dit as daardie skrywer se bydrae aangedui. Webbronne is op 11 Augustus 2026 nagegaan.